

گزارش خبری

فعالان محیط‌زیستی ایران درباره وضعیت تالاب باستانی سی‌سر نیشابور ابراز نگرانی کرده‌اند

سایه تخریب بر سر تالاب باستانی

شرق: از شرق ایران خبر می‌رسد که یک تالاب دیگر در آستانه تخریب قرار دارد؛ آن‌هم نه یک تالاب معمولی، بلکه تالابی که صفت «باستانی» را با خود همراه دارد. هفت دریاچه کوچک بر بستر خشک نیشابور را اهالی آنجا «دریا» می‌نامند و این تنها ویژگی عجیب آن نیست؛ عجیب‌تر اینکه درباره این دریاها داستان‌ها و افسانه‌های فراوانی هم وجود دارد.

سی‌سر کجاست؟

در ۴۵کیلومتری نیشابور به سمت سروایت در کنار روستای تاریخی زرنده در دل کوهستان برکه‌هایی از دل زمین جوشیده که حتی برای ساکنان محلی هم شگفت‌انگیز است. محلی‌ها این برکه‌ها را سی‌سر می‌نامند. از هفت برکه در دل بیابان، حالا پنج برکه باقی مانده است؛ دو برکه را خشک‌سالی از میان برد. نام برکه اصلی که در نزدیکی کوه ریوند قرار دارد، وام‌دار همین کوه است. هرچند نامی از این دریاچه در اوستا نیامده، اما فریدون جنیدی در کتاب «پایتخت‌های ایران»، از این دریاچه در کنار کوه ریوند در نزدیکی آتشکده آذر برزین‌مهر یاد کرده و «امانول بربران» نیز درباره این ناحیه می‌گوید: «در ۳۷کیلومتری شمال باختری نیشابور و ۱۱کیلومتری شمال خاوری کان فیروزه نیشابور، چند برکه کوچک وجود دارد که در میان روستاییان افسانه‌های بس شگفتی پیرامون آنها وجود دارد.»

دو روستای زرنده و اندراب در نزدیکی برکه‌های مقدس قرار دارند و اهالی این مناطق به این برکه‌ها می‌گویند «دریای عزیز». دریا برای آنها همین برکه‌ها در دل خشکی دشت نیشابور است که منطقه را سبز کرده و آب تمیز از دل زمین، یادگار گذشتگانی است که این نقطه را مقدس می‌دانستند. برکه اصلی حدود سه، چهار هزار متر وسعت دارد. آب از دل زمین می‌جوشد و برکه‌ها به یکدیگر مرتبط هستند. «در شاهنامه نام دریای ریوند را می‌بینیم و این یعنی اهمیت این منطقه در طول اعصار. همین هم دلیلی بود تلاش برای ثبت ملی آن آغاز شود. بعد از چندین سال تلاش، اسفندماه پارسل خبر ثبت آن آمد و در ماه‌های اخیر به دستگاه‌های اجرائی ابلاغ شد». برکه اول و دوم بزرگ‌اند و مملو از نيزراه‌های بلند. اینجا محل زیست گونه‌های مختلف حیات وحش است و پرندگان بسیاری هم در آن زمستان‌گذرانی می‌کنند. «اقتصاد روستایی هم به آن متصل است؛ هم از منظر گردشگری و هم تغلیف گاوها و…».

کارزار حمایتی سی‌سر

برای حمایت از سی‌سر کارزاری هم در فضای مجازی شکل گرفته است. برخی کاربران با پیوستن به این کارزار از استانداری، فرمانداری و سازمان محیط زیست درخواست کرده‌اند تا از این تالاب حمایت کند. تاکنون و در عرض دو روز دو هزار نفر این کارزار را امضا کرده‌اند. در بخشی از متن این کارزار می‌خوانیم: حضور معدن‌کار در این سوی کوه تاریخی ریوند نگرانی فعالان را افزایش داده است. آنها به چشم، کندوکاو در منطقه را دیده‌اند و هر لحظه بسته‌شدن محل جوشش آب در دل زمین به واسطه فعالیت‌های معدنی، نزدیک‌تر از گذشته شده است. دو سال قبل، شکایت از این معدن باعث توقف موقت فعالیت آن شد. همان زمان رئیس شورای روستای زرنده بخش مرکزی نیشابور، به خبرنگاران گفت: «وجود غار آبی و تاریخی درجه دو زرنده با ذخایر آبخیزی چندهزارساله، باعث ایجاد این برکه‌های دائمی به‌عنوان محل کوچ پرند‌های مهاجر و نیز ایجاد مرتع‌های سرسبز و پرپار در این منطقه شده است که علاوه بر چشم‌انداز گردشگری بسیار عالی، منطقه‌ای مناسب برای حیات وحش منطقه شده است.

با شکایت اهالی و نیز نیهادهای مردمی حفاظت محیط زیست، فعالیت این معدن به دستور دادگستری نیشابور متوقف شد، اما وجود اختلاف مرزی و جغرافیایی درباره این منطقه بین دو شهرستان نیشابور و فیروزه باعث شد که مجوز فعالیت مجدد این معدن توسط مسئولان شهرستان فیروزه صادر و کار این معدن از سر گرفته شود». حتی با اینکه مجموعه سی‌سر تحت عنوان «برکه‌های سی‌سر» با شماره ثبت ۱۲۹۶ به‌عنوان میراث طبیعی ملی ثبت رسمی شده است، معدن‌کاران همچنان در حرم این برکه‌ها مشغول به کار هستند و با توقف فعالیت مخالفت می‌کنند. ما خواستار توقف هرگونه فعالیت معدنی و آسیب‌زا در اطراف و حرم تالاب‌های باستانی سی‌سر هستیم. «سی‌سر» سرمایه ملی و تاریخی است و باید محافظت شود؛ دریغ است ایران که ویران شود.

واکنش‌ها به تخریب سی‌سر

محمود گیاهی، معاون هماهنگی امور عمرانی فرمانداری شهرستان نیشابور، از جمله مقام‌های محلی بوده که بعد از تشکیل یک زنجیره انسانی برای حمایت از این تالاب‌ها، به آن واکنش نشان داده است. معاون هماهنگی امور عمرانی فرمانداری شهرستان نیشابور در این زمینه می‌گوید: در ادامه از طریق سمن‌ها و سازمان میراث فرهنگی موضوع ثبت ملی اثر پیگیری شد که خوشبختانه در یک ماه گذشته این برکه‌ها به‌عنوان آثار ملی در محدوده نیشابور ثبت شدند و کد و شماره ملی به آنان تعلق گرفت. این موضوع از طریق سازمان میراث فرهنگی به استاندار خراسان رضوی و سپس از استانداری به فرمانداری‌ها و همه مجموعه دولتی ابلاغ شد تا حفظ و حراست از آن تکلیف شود. گیاهی درباره شرایط حال حاضر فعالیت معدن اعلام می‌کند: طبق آخرین اطلاعات موجود و بر اساس مخالفت انجام‌شده از سوی شهرستان نیشابور، معدن به سمت برکه‌ها خیلی نزدیک نشده و اینکه معدن در جبهه خودش فعالیت می‌کند، نکته خوب و حائز اهمیتی است. زمانی که مجوز معدن از طریق اداره کل صنعت و معدن داده شد، متأسفانه به موضوع این برکه‌ها و غار توجهی صورت نگرفت و استعلام لازم هم از شهرستان اخذ نشد و این یک خلل در موضوع است.

وی می‌افزاید: در حال حاضر آنچه واضح است، ثبت این منطقه در فهرست آثار ملی بوده و مجموعه معدن باید به این موضوع توجه کند و اداره میراث فرهنگی شهرستان هم نظارت‌های لازم را از طریق یگان حفاظتی خود انجام دهد. بنا بر مطلبی که اهالی و بزرگان روستا و منطقه اعلام می‌کنند، قدمت این مجموعه بسیار زیاد بوده و به ۷۰۰ تا هزار سال می‌رسد. به این شکل نیست که این برکه‌ها با توجه به خشک‌سالی‌های اخیر و کم‌شدن آب و نوع زمین‌شناسی به‌تازگی به وجود آمده باشند. گیاهی ثبت‌نشدن این اثر در سال‌های گذشته را یک قصور می‌داند و ادامه می‌دهد: نکته جالب درخصوص آب این برکه‌ها، ذکر این مطلب است که آب آن شرب نیست و با توجه به فاصله نزدیکی که با معدن دارد، دارای خواص معدنی است و به گفته اهالی منطقه، پرندگان مهاجر در فصل مهاجرت از اطراف این برکه استفاده می‌کنند. بنابراین نباید از این مزایا هم غافل شد.

در پی شکل‌گیری جو مهاجرستیزی اخیر در کشور که در خدمت یک ایدئولوژی ضد افغانستانی است که نابرابری و تبعیض علیه این گروه را مشروعیت می‌بخشد، دولت نیز اقدام به دیپورت و رد مرز افغانستانی‌هایی کرده است که به صورت غیرقانونی وارد ایران شده‌اند. طبق آمار سایت خیرگزاری تابناک از ابتدای سال تا آخر آبان ماه ۱۴۰۲، ۳۵۰ هزار افغان از ایران به افغانستان بازگشته‌اند که ۱۶۰ هزار نفر از آنها اخراج و رد مرز شده‌اند. و اگر نیم‌نگاهی به نظر جناب آقای نصر اصفهانی، دانش‌آموخته و فارغ‌التحصیل دکتری جامعه‌شناسی، بیناریم، این شکل از ایدئولوژی بیگانه‌هراسی براساس تفاوت‌های فرهنگی و آشتی‌ناپذیری (بیگانه‌سازی) فرهنگی استوار است و معمولا دستاویز احزاب پوپولیست دست راستی برای مشروعیت‌بخشی به سیاست‌های ضد مهاجران قرار می‌گیرد. در بسیاری از کشورها غلبه عددی مهاجران یکی از شیوه‌های متداول ایجاد هراس از تهدید فرهنگی است که همراه با تصور شیوع فساد و جنایت، ترکیبی قدرتمند از نگرش و احساسات ضد مهاجر را می‌سازد. از طرفی فراموش نشود که هدف نژادپرستی در این زمینه می‌تواند به دلیل فراهم‌کردن نیروی کار ارزان‌قیمت، پابین نگه‌داشتن دستمزدها و ایجاد انشقاق در طبقه کارگر باشد.

به نظر می‌رسد این عمل که سد بزرگی در برابر ادغام اجتماعی مهاجران است، یک‌سری بازخورد مستقیم و غیرمستقیم بر روی افراد جامعه دارد که با اشراف به آنها، می‌توان برای اصلاح قوانین و سیاست‌گذاری‌های اثرگذارتری دست به عمل زد.

از منظر یک مددکار اجتماعی که در حوزه آسیب‌های اجتماعی مشغول به فعالیت است و روزانه با این فقر و مشکلات آنها از نزدیک مواجه است، می‌توان اذعان کرد که وقتی دولت، مهاجران غیرقانونی مرد را که اکثر اسریرست و نان آوران خانوار هستند، رد مرز می‌کند، باعث می‌شود آنها برای مدتی نسبتاً طولانی از خانواده معمولاً گسترده و وابسته خود، دور بمانند که همین امر باعث می‌شود فشار حمایت‌های اقتصادی و عاطفی افراد خانواده این آدم‌ها که حال، سرپرستی هم ندارند، بر دوش مؤسسان و بخش خصوصی که در مناطق آسیب مشغول به کار هستند، بیفتد شود و این یعنی

سیاست رد مرز و اخراج مهاجران

«**مینازندیه و مانده‌بنی‌عمریان**»

مددکار اجتماعی

صرف بیش‌ازپیش منابع (مادی و معنوی) کشور در راستای توانمندسازی مهاجران برای بازگشت به حالت قبلی خود؛ که در همین زمینه به نظر می‌رسد سازوکارهایی که درباره پناهندگی قانونی در ایران وجود دارند، ضعیف عمل می‌کنند و بیشتر مشکلات مربوط به ورود غیرقانونی اتباع، به ضعف در کنترل مرزها و سازمان‌دهی آنان در همان ابتدای ورودشان به کشور برمی‌گردد که می‌توانیم بگوییم عملا ما در اینجا آشکارا در یک چرخه معیوب قرار گرفته‌ایم. به‌این‌صورت که هرکس رد مرز شده، معمولاً پس از گذشت میانگین شش ماه صرفاً با پرداخت هزینه‌های دوباره به ایران بازمی‌گردد و اینجاست که مجدداً به مشکلات پیشین و مسائل مربوطه در حوزه مرزبانی بازمی‌گردیم.

پس طبیعتاً باید برای پیگیری و حل این مسئله به دنبال راهکارهای اصلاحی در مرز گشت، به‌عنوان مثال می‌توان به قرنطینه‌کردن اتباع در مرز که یکی از کارکردهایش جلوگیری از شیوع بیماری‌های مسری است، اشاره داشت. همچنین داشتن کمپ‌های مخصوص پذیرندگان دیگر کشورهای مهاجرپذیر، برای مشخص شدن موارد ضروری مثل: محل دقیق اسکان افراد در راستای جلوگیری از تجمع بیش از اندازه ایشان در یک منطقه و محیط خاص، ثبت مشخصات هویتی، صدور کارت موقت کار بابت افزایش مهارت‌گزینی در مشاغل موجود و… که می‌تواند اثرات مؤثری در پیشبرد کارها داشته باشد.

البته صدور مجوز حضور قانونی در ایران برای دولت تعهدی ایجاد می‌کند که چندان تمایل به آن ندارد؛ ولی همین موضوع نبود امکان دریافت تابعیت سیاسی ایران حتی برای نسل‌های بعدی افغانه، سبب شده تا این محدودیت‌ها نسل به نسل منتقل شود و امکان جذب کامل آنها در بدنه جامعه ایران مسدود و این اتباع به جمعیتی معلق در بدنه سیاسی ایران تبدیل شده باشند که دامن‌ا در مواجهه با برچسب‌خوردن در فضای جامعه و تعاملات روزمره اجتماعی قرار دارند. همچنین اگر بخواییم در حوزه فردی به ایسن امر نگاه

کنیم، باید به این موضوع هم توجه داشته باشیم که شاید این پدیده باعث افزایش معضل کودک کار در سطح جامعه شود؛ به‌این‌صورت که ترس از بازداشت‌شدن، افراد را در یک حالت اضطراب و تنش قرار می‌دهد که همین موضوع یک وضعیت فرسایشی و ناتوان‌کننده را رقم می‌زند که می‌تواند بسیاری از جنبه‌های زندگی فرد را تحت تأثیر قرار دهد. همچنین اضطراب غالب این آدم‌ها به دلیل شرایط زندگی‌شان باعث می‌شود آنها از موقعیت‌های اجتماعی و شغلی اجتناب کنند؛ چراکه حضور در مشاغل عرفی و قانونی ملزم به تعاملات اجتماعی و حضور در مکان‌های عمومی است که برای مهاجران غیرقانونی، برخلاف عامه مردم، خطرآفرین محسوب می‌شود، زیرا احتمال دستگیری و رد مرز شدن آنها بسیار افزایش پیدا می‌کند.

در پی همین موضوع هم برخی از این افراد به دلایلی ترجیح می‌دهند در بستر جامعه قرار نگیرند؛ در عوض کودک خود را که کودک مورد توجه و بازخواست مأموران امنیتی قرار می‌گیرد، به کوچه و خیابان برای تأمین معاش راهی کنند. در کنار تمام این قضایا، ایرانیان سزاوار این هستند که خود را مستحق دریافت خدمات و منابع کشور، به‌ویژه در شرایطی که افراد تحت فشارهای اقتصادی و معیشتی هستند، بدانند؛ اما جو حاکم در برخورد با مهاجران افغانستانی مبالغه‌آمیز شده، در صورتی‌که برای قضاوتی عادلانه درباره مسئله‌ای اجتماعی باید درباره آن موضوع آگاهی به دست آورد تا به شایعات، ناخواسته دامن زده نشود؛ اگرچه نمی‌توان به آگاهی‌بخشی به‌عنوان راه‌حل نهایی نگاه کرد اما به‌مثابه یک ابزار کمکی می‌تواند مایهت ایدئولوژی ضد افغانستانی را برای ایرانیان به‌ویژه طبقه کارگر ایرانی آشکار کند و با شناخت سازوکار تولید ثنثونت و شناسایی منابع تقویت این ایدئولوژی درک عمیق‌تری از تجربه زندگی به‌عنوان یک افغانستانی در ایران به دست آورد.

و در پایان امید است که دولت جدید با سیاست‌های به‌روزتر، اصلاح قوانین و تعریف موقعیت حقوقی برای مهاجران، شرایط به‌زیستی را برای این افراد پس از صدور اجازه قانونی برای ورود به کشور عزیزمان، فراهم کند و در این‌بین تنها به دنبال مقصری از غیر نباشد.

جنیبات حادثه فروریزش در میدان ونک

خاک نامهربان تهران

شرق: میدان ونک روز گذشته مسدود بود. لوله‌های آب در خیابان ولیعصر، میدان ونک ترکیده و زمین در بخشی از این محدوده فروریزش کرده بود. علی‌نصیری، رئیس سازمان پیشگیری و مدیریت بحران شهر تهران، درخصوص جنیبات این حادثه توضیح داده بود: جمعه پنجم مرداد ۱۴۰۳ حادثه اول، ترکیدگی لوله اصلی آب بود که انتقال آب مخزن به مخزن را در خیابان برزیل نرسیده به میدان ونک انجام می‌داد که این لوله، لوله اصلی آب شرب منطقه نبود. در پی شکسته‌شدن لوله، آب نفوذ کرده و وارد خیابان ولیعصر می‌شود و باعث ایجاد حفره و ریزش در این محدوده می‌شود.

به گفته او ابوالفلاح مرکز هماهنگی عملیات اضطراری EOC به صورت نسبی فعال و نسبت به هماهنگی سازمان‌های مرتبط اقدام شد؛ از جمله با شرکت گاز تا برای ایمن‌سازی این منطقه، گاز منطقه قطع شود که خوشبختانه با حضور به‌موقع عوامل شهرداری و نیروهای امدادی و خدماتی از بروز حادثه‌های شبیه حادثه خیابان شهران جلوگیری شد.

توکلی، رئیس مرکز اورژانس تهران هم درباره خسارت‌های جانی این حادثه به رسانه‌ها گفته یک مصدوم به مرکز درمانی انتقال یافته است. اما دلیل این حادثه چه بود؟

علی بیت‌اللهی، رئیس بخش زلزله مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی، درباره این حادثه به «شرق» می‌گوید: روز جمعه در پاند جنوب به شمال خیابان ولیعصر، بالاتر از میدان ونک، فروریزش ناگهانی به‌صورت خطی و در راستای امتداد خیابان رخ

شرق

خبر

انتقال ۲۲ هزار ردیف کالای متروکه در گمرک فرودگاه امام

شرق: دادستان تهران در بازدید از انبارهای گمرک فرودگاه امام(ره) از انتقال ۲۲ هزار ردیف کالای متروکه در دو سال گذشته خبر داد.

علی صالحی، در راستای تأکیدات ریاست قوه قضائیه مبنی بر سرکشی و بازدید مستمر از انبارهای گمرک و سازمان جمع‌آوری و فروش اموال تملیکی به منظور ساماندهی و صیانت از کالاهای موجود در این مراکز، صبح روز چهارشنبه مورخ ۱۴۰۳/۵/۳ به همراه جمعی از معاونان، مدیران شرکت شهر فرودگاهی، اداره کل گمرک، شرکت انبارهای عمومی و خدمات فرودگاهی، تعزیرات شهر تهران و شهرستان‌های استان تهران ضمن بازدید از انبارهای گمرکی و مدیریت جمع‌آوری و فروش اموال تملیکی واقع در شهر فرودگاهی امام خمینی(ره)، در جریان وضعیت انبارش، تریخ و تعیین تکلیف کالاها در این انبارها قرار گرفت.

وی در ابتدای بازدید، با بررسی موشکافانه مدت و وضعیت نگهداشت پیش‌سازهای دارویی و صدور دستور بازکردن در انتهای انبار و بازدید از کالاهای دور از دید و دسترس، تاریخ ورود به کشور و علت عدم تریخ‌بندی از این اقدام را بررسی و دستورات لازم درخصوص پیگیری تریخ‌ب این کالاهای راهبردی و حل مشکلات تخصیص ارز از مبادی مربوطه را صادر کرد.

صالحی در ادامه ضمن بازدید از انبارهای محل نگهداری کالاهای حجیم، دستور انتقال کالاهای متروکه به دو انبار را که با مصوبات دادستانی تهران به مدیریت جمع‌آوری و فروش اموال تملیکی استان تخصیص یافته‌اند، صادر کرد.

دادستان تهران تصریح کرد: یکی از دغدغه‌های ریاست قوه قضائیه که در اکثر جلسه‌ها به آن تأکید دارند، نظارت بر وضعیت نگهداشت و تعیین تکلیف کالاهای موجود در انبارهای ادارات گمرک، سازمان جمع‌آوری و فروش اموال تملیکی، اماکن نگهداری کالاهای اساسی، بنادر و سایر مراجع مرتبط است و اهتمام ویژه‌ای در این رابطه دارند.وی ادامه داد:

و در پایان امید است که دولت جدید با سیاست‌های به‌روزتر، اصلاح قوانین و تعریف موقعیت حقوقی برای مهاجران، شرایط به‌زیستی را برای این افراد پس از صدور اجازه قانونی برای ورود به کشور عزیزمان، فراهم کند و در این‌بین تنها به دنبال مقصری از غیر نباشد.

گذشته در غرب تهران در خیابان پیامبر به‌صورت نقطه‌ای و حفره و فروچاله‌ای به عمق پنج متر ایجاد شد که حتی یک خودرو به‌صورت کامل به داخل آن سقوط کرد یا در خیابان منطقه شهران هم فروریزشی رخ داد که نشان می‌دهد پی و ساخت‌های خاکی شهر تهران مستعد بروز این مخاطرات است. لازم است لوله‌های خطوط آب تهران که بسیار قدیمی است بهسازی شوند همچنین نکته مهم دیگر توجه به وضعیت قنات‌های راهشده تهران است که تعداد آن بسیار است و از شمال تا جنوب شهر امتداد دارد و اگر علت این پدیده‌ها ریدیابی نشود و راهکار مهندسی برای آن اندیشه نشود، باید انتظار تکرار چنین حوادثی را داشته باشیم. در گذشته به دلیل اینکه ترافیک و ارتعاشات محیطی تا این اندازه نبود، کمتر این پدیده‌ها گزارش می‌شد اما در سال‌های اخیر این حوادث نه‌تنها در تهران بلکه در سایر شهرستان‌ها هم افزایش پیدا کرده است.

این امرکند، دانشگاه یادآوری می‌کند: در جنوب تهران هم پدیده حادثه‌های و خسارت‌بار فرونشست در مناطق ۱۸ و ۲۰۱۹ و ۱۷ را داریم که این پدیده‌ها فشار و تنش بر خطوط گاز، بنزین، فاضلاب و آب را در پی دارد و این پتانسیل خطر در بیشتر نقاط تهران گاهی خودش را نشان می‌هد؛ بنابراین لازم است به‌صورت جدی ارزیابی‌های دقیق و راهکار مهندسی در نظر گرفته شود. اگر این حادثه در اوج ترافیک در وسط معابر اصلی رخ دهد، منجر به تلفات جانی و بروز بحران خواهد شد و باید قبل از این بحران‌ها به هشدارها توجه کرد.

وی ضمن گفت‌وگویی مستقیم و استماع مشکلات اعلامی نمایندگان واردکنندگان و تریخ‌بص کاران در رابطه با هزینه‌های بالای نگهداری کالاها، تحمیل هزینه بیمه مضاعف به واردکننده، نبود تجهیزات کافی حمل و جابه‌جایی و کیفیت نگهداری کالاها در محوطه فرودگاه، دستور ادامه حضور سرپرست داسرای فرودگاه در محل، بعد از اتمام جلسه و بررسی صحت و سقم موضوع با حضور نمایندگان مذکور و صدور دستورهای لازم جهت حل مشکلات اعلامی را صادر کرد.